

نۆزك يوزدى

ناشرى : نۆزك يوزدى

مايرى : آق چوۋە اوغلى يوسف

۲۸ ئىسرېن ئانى ۱۳۲۹

صانى ۶

۳

سامت

ازمير سياحتى

۳

ز ، يالگىز ازميرى كىزمگه كىتمه مشدك . استانبولدن سوگرا اڭ بويوك
 و اڭ مهم بر بلده مزده ، شعارى توركچىلىك اولان بر هيات ، يالگىز كىزوب
 كورمكه البته اکتفا ايدمهز .

ازميرك منور كنجلىرى ، ازمير خلقى بزم قارا گوزلر مزه بايلىماملاردى ؛
 اولرله بو قادار زماندن برى « تورك يوردى » نده ، اوتهد بر يده يازوب سويله ديگىز
 حسلىرى ، فكرلىرى ، نه مفكوره تعقيب ايتديگىمىزى ، نه يايىق ايتسه ديگىمىزى
 آكلاقمىز ، يورودىگىمىز يولده اولرلىده آيدىنلاقمىز لازمدى .

ازميرك توركچى مفكورملى كنجلىرى ، « كويلى » جريده سنك ادارمى
 قارشىسندمكى گوزل بر ياپيده بر « مى كىتبخانه » تاسيس ايتمىشلىر . بوراده ،
 يورولمىق بيلمه ين همترله اُسكى يڭى ايجه كتاب يريگدير مشلىر . كىتبخانه نك
 بر اوداسنده ، برده « خريطه هياتى » يايىشلىر ، بوراده آناطولانىك بويوك قطعه ده
 بر خريطه سنى وجوده كىتىرمك ايجون ، اختصاصى اولان برقاج كىنج چاليشيوردى .
 ايشه ازمير ولايتدن باشلامىشلىر ؛ استساخ صورتيله ازمير و جوارى « باقاه سنى
 بيله يابوب باصدير مشلىردى . خريطه ده چوق عجميلىك اثرلىرى كورونيوردى ؛
 اوسته بر كوز ، بونى بر اويونچاق كىچى استخفاف ايدم بيليردى . فقط هنوز
 خريطه اخذنده تجربه و مهارتلىر اولمايان ، لازم گلن آنت و واسطه لرى
 بولونمايان بو چاليشقان چوجوقلر ، استساخدن باشقه نه ياباييليرلردى ؟ بونگله
 برابر اولر ، تعطيل كونلر نده ، آرقاداشلىرى نك آللرينه بو باقاه لرى و يردك
 كويلرله ، قيرلرله چيقارتاجقلىر ، ايجه دن ايجه يه خريطه نك نقصانلرىنى اكله
 و ياكلىشلىرىنى تصحيحه چاليشاجقلىردى . هر سنه بويله چاليشه چاليشه هم ملكه
 ايدينه جكلر ، هم ده اولدجه اى و دوغرو بر خريطه ايدىنمكه موفق اولاجقلىردى . بويله

بر امل ، بويله بر سى ، شېه سىز ، پك بويوك تقديرلر ، حتى تېجىلر سىز ايدى .
 « مىلى كىتېخانه » نك كىتابلىرىنى آرتىرمق ايجون يالگىز محررلر ، مؤلفلر ،
 كىتابچىلر ، مراجعت ايتك كافى دگىلدى ؛ ائك جدى ، ائك لازم كىتابلىرى تدارك
 ايدى بىلىمك ، سوگرا كىتېخانه نك بر جوق مصرفلرىنى قارشىلامق ايجون بارايه
 احتياج واردى . از مير گنجلىرى بونكده چاره سنى بولمىلردى : كىتېخانه
 بناسنك آرقه طرفده عرصه مى بر ير واردى ؛ بوراسنى آلمىلر ، بر صحنه
 وجوده كىتىرمىلر ، اورتايه اولدقچى مكلف بر « سینه ماتوغراف » یرى
 چىقارمىلردى . آرقه ده كى اودالردن برینه بر « موتور » یرلشدير مىلر ، ائى
 بر ماكنه آلمىلر ، ائك يىگى قورده لالرله « سینه ماتوغراف » كوسترمگه
 باشلامىلردى .

شىمدى « كىتېخانه » ، ياننده كى « شهر قلوبى » بناسى ، قارشىلرنده كى
 « كويلى » اداره خانه سى ، « تورك اوجاغى » الكترىقه تنوير اولونيوردى .
 جوارده كى اجزاخانه لردن برى ده « الكترىق » . مشترى اولمىلدى . « عثمانلى
 سینه ماسى » ايشله مگه ، مصرفى چىقارارق ايلريده كىتېخانه نك احتياجلىرىنى
 تامايه تعليمه چالشيوردى .

گورولتوسىز ، باطيرديسىز ، استانبول جريده لرنده بيله ير بولامايه جق
 قادار سىز ياپىلان بوايشلر ، اهميتسىز جه گوروله جك شيلردن دگىلدى . آفرينه ،
 آلقيشه افتقار ايتكمسىز چالیشان از ميرك تورك گنجلىرى موفقيتك سىرى
 آلدە ايتمىلردى . ايجلرنده اوئك اياق اولانلر ، ائك جوق چالیشانلر كندىلرينه
 بر افتخار حصه سى آيىرميور ، بو ايشلىرى هب برلكده دوشوندكلىرى ، هب
 برلكده بولدقلىرى ، آل برلكيله وجوده كىتىردكلىرى ، انسانه افتخار ياشلىرى
 دوكدورن ، كىزلى و محجوب سوينجلرله آكلاتيورلردى .

سياحت هياتىدن هر برينك ، مناسب موضوعلر اوزرينه ، خصوصيله
 توركچىلرگه دائر « عثمانلى سینه ماسى » نده برر قونقه رانس وىرمىسى قرارلاشديرلمىش
 ايدى . ايلكىن محترم فاضل احمد بك آغايفايه حمدالله صبجى بك قونقه رانسلىرىنى
 وىزدىلر . قونقه رانسده ، از ميرك تورك متفكرلريله گنجلىرى واردى ؛ سالونى

اولديغى آڭلايان پك ازدر. اونی آڭلايىلمك ايچون، على جانب قادار بر شاعر اولق لازمدر. بن بيله اونی اوزون سنه لرك محسولى اولان بر اعتيادك، بر استيناسك تاثيريله آڭلايىلدم.

ايرته سى گون از مير تورك خانملىرىنده حمدالله صبى ايله بنم برر قوتفه رانس وىر مكلگمز تقرر ايتمىدى. بن اولدن قانع ايدم كه، اكر بو بر مسابقه اولسه ايدى، شهبه سىز بن غيب ايدم جكدم. آرامزده نه قادار مهم فرقلى واردى! حمدالله، سالونى طولديران خانملىرى بزم قادين حياتندن بحث ايتدى؛ قادينلىرى موزى تصوير ايتدى؛ اونلرك، تا سيرايدن طوتده آڭ آشاغى طبقه يه قادار ناصل محكوم و زاوللى اولدقلىنى آڭلاتدى. آناسى پك چوق سوهن بر چو چوق حسيله قادينلىرىمزمه آجيدى. تورك قادينلىغىك اولدن ناصل اولديغى، شيمدى ناصل اولماسى لازم كنه جگى، قادينلق مسأله سى هر كسك ظن ايتديكى گيى برتستر مسأله سى دكىل، بر حيات مسأله سى اولديغى و قادينلىرىموزى لايىق اولدقلىرى معنوى درجه يه اصعا د ايتمكجه قادينلىرك عرفانى معاونلىرىندن محروم اولان اركمكلرمزك نه قادار چاليشىسلىر قولاي قولاي ترقى يه نائل اولامايه جقلىرىنى سويله دى. بو خايلى «كاتبانه» اولان سوزلر، آڭ طائلى بر حسك افاده سى اولديغى ايچون، خانملىرىجه آڭلاشيلدى. حتى بو قوتفه رانس، مقتدر بر قلم صاحبي اولان اوليا زاده مقبوله خانم اقدى يه «آناطولى» ده انتشار ايدن قيمتلى بر مقاله الهام ايتدى.

بن نه سويله دم؟ سوزه، بوتون معناسيله بر ماصال ايله باشلادم. اُسكى توركلرك بتولى اولان «آلاكيك» دن بحث ايتدم؛ بو مقدمه ايله تورك قادينلىغىك وظيفه لىنى آڭلاتمغه چاليشدم؛ فقط نه قادار يا واندنم... خانملىر، آقا گوندوزك سوز سويله مهنى ايتىدلىر؛ حالبوكه او، بروغرامده داخل اولمادى ايچون اوراده دكىلدى. آقا، آقشام اوزرى «ايكى چشمه لك» ده خاقه بر موعظه ويره جكدى. آقادن سوگرا بن، «تيلكىلك» ده، قهوه لىر اورتاسنده كي ميدانلقده تام ايتديكم گيى بر ساعت سويلندم. اويله ظن ايدىيورم كه بوراده بنى ديكه ينىلر پك گوزل آڭلاديلر. ديلجه، فكرجه مخاطبلىرك سويله سنده بولندم؛ سوگرا اونلرى جمله برابر بويوك مفكوره مزه دوغرو يوكستدم.

ایرتمسی صباح بنده ، آرقاداشلرمله برابر قطاره بیدم ، اولردن مغنیساده
آیریلدم . اولر استانبوله کلدیلر ، بن ازمیر ولایتک بش آلتی قصبه سی داها گزدم ؛
برازداها دریجه اولارق بوتون اوکره نه بیلدکلریمی سوکیلی قارلریمه صرهمسی ایله
آکلاتمه چالیشاجم .

..

ازمیرده بری بلدییه ، دیگرى تورک اوجاغی طرفدن بزه ایکی ضیافت ویرلدى .
بلدییه ننگکی « خلقه بیگار » دینن شهر خارچی بر یرده ، برفاریقه باغچه سنده ،
اوجاغکی . ینه عینی موقعده ، صوقومپانیه سنک شهرنی صولایان منبعلرنده
ایدی . بونلر ، رسمی اولمقدن زیاده قارداشچه ، یک صمیمی برأ کلنجه اولدی ،
بزه بری حکایه لرنده کورولن برکوزلاسلکه ، شعرله آلتی کون کچیرن دانلره بوراده
علنی برتشکرده بولونمق مقدس بروطفه در .

..

قطارمن مغنیسایه کلدیکی وقت ، متصرف توفیق بک افندی ایله برخایلی
ذات و مغنیسا اتحاد و ترقی مکتبی یزی استاسیونده قارشیلادیلر ، بویوک بویوک
التفانلر بذل ایتدیلر . هله مکتبتک ایکی شا کردی ، آقانک « بوزغون » ی ایله
باشقه برشعری بوتون روحلریله ترنم ایتدیلر . مغنیساده تورک یازیچیلرینه
برتشویق سلامی ورمش اولدی .

عظیم نامی

تورککلک شرفی

« تورک بوردی » مسلمانلرک جمره سنه ۱۳۳۱ هجری ییلی نبریک ایدمک ،
هیچ ارمازه بویکی ییلک مسلمانلره ارغومری رقدیمی ارماسنی تکریمه دبلر .